

Dosarul nr. 2ra-1858/21
2-20096682-01-2ra-17112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Z. Talpalaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, I. Secrieru, V. Cotorobai)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin și a fost menținută hotărârea din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 11 august 2020 Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că prin hotărârea din 28 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru au fost respinse acțiunea depusă de Popa Mihail împotriva lui Iacușevici Vladimir și Colomițev Serghei cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea bunului imobil, evacuarea din bunul imobil și acțiunea reconvențională înaintată de Iacușevici Vladimir, Serghei Colomițev și Fediuc Valentin împotriva lui Popa Mihail, Popa Ștefan, Plugari Iurie, Moraru Radu, Primăria mun. Chișinău, Agenția Servicii Publice, intervenient accesoriu notarul public Florea Adelina, Vacari Ghenadie, Ucrainean Natalia cu privire la anularea procesului-verbal de recepție finală, anularea contractului de donație și a contractelor de vânzare-

cumpărare, anularea refuzului OCT Chișinău și anularea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a bunului imobil, demolarea construcției neautorizate și compensarea cheltuielilor de judecată.

Au menționat că, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, părțile au declarat apel. Prin decizia din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Popa Mihai și a fost casată hotărârea din 28 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii acțiunii inițiale, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea depusă de Popa Mihai a fost admisă. Au fost obligați Iacușevici Vladimir și Colomițev Serghei să înlăture obstacolele create în folosirea bunului imobil - construcția accesorie situată în mun. Chișinău, XXXXX, cu evacuarea acestora, împreună cu bunurile lor, din bunul imobil indicat. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută. Prin încheierea din 27 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Iacușevici Vladimir a fost considerat inadmisibil.

Reclamanții au invocat că examinarea acestei cauze a durat de la 05 septembrie 2016 până la 27 mai 2020, termenul fiind unul excesiv, reieșind din soluția simplă identificată de instanța de judecată asupra fondului. Durata procesului a fost condiționată de tănuirea probelor de către pârâții pe acțiunea reconvențională, iar, la cererea reclamanților, instanța de judecată, deși a admis parțial solicitările de reclamare a probelor, totuși, nu a întreprins măsuri reale și efective pentru administrarea probatoriului integral în termen util.

Astfel, reclamanții au afirmat că nici prima instanță, nici instanța de apel, nu au reacționat în vreun mod față de Popa Ștefan, Popa Mihai și Agenția Servicii Publice, care nu prezentau probele și nu le-a aplicat amenda judiciară niciodată. Interesul reclamanților a fost ca cauza să se judece în termen rezonabil, iar, instanța de judecată să administreze în mod integral și rapid probatoriul relevant, cu sancționarea oponentilor care au acționat cu rea-credință și refuzau să prezinte probele, ceea ce nu s-a întâmplat. Din motiv că instanța de judecată cu greu făcea față cererilor de reclamare a probelor, reclamanții pe acțiunea reconvențională de câteva ori au fost nevoiți să concretizeze cerințele, conform probelor noi obținute.

Au susținut că instanța de judecată nu a întreprins măsurile necesare de a pune capăt abuzului de drept exercitat de oponenti, iar, intervalele lungi de timp între ședințele de judecată, inclusiv legate de examinarea cauzei în instanțele superioare, nu au avut o justificare serioasă și credibilă.

Au notat că prin examinarea într-un termen disproporționat de lung a cauzei civile, au suportat pagube morale, pe care le estimează în sumă de 50 000 de lei pentru fiecare. Pagubele morale se datorează următorilor factori: lipsa de certitudine privind dispunerea de domiciliu și ocuparea spațiilor aflate în folosința comună în urma falsurilor în actele publice, retrăirile psihice legate de modul acceptare a efectelor infracțiunii de instanța de judecată și prestația organelor statului în acest proces, grija față de derularea procesului în cazurile în care nu se puteau prezenta în ședința de judecată în legătură cu starea sănătății sau alte situații obiective și imposibilitatea de a se apăra sau expune poziția în acele ședințe de judecată, amânările justificate de neprezentarea probelor de persoanele de la care au fost solicitate.

Iacușevici Vladimir, Colomișev Serghei și Fediuc Valentin au solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile nr. 2-2191/2016 și încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantilor a câte 50 000 de lei fiecare cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Iacușevici Vladimir, Colomișev Serghei și Fediuc Valentin a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 23 noiembrie 2020 Iacușevici Vladimir, Colomișev Serghei și Fediuc Valentin au declarat apel împotriva hotărârii din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomișev Serghei și Fediuc Valentin și a fost menținută hotărârea din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că în speță, nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. Or, prima instanță corect a stabilit că nu au fost admise amânări nejustificate ale ședințelor de judecată sau fixarea extinsă a termenelor de judecarea a cauzei. Amânări din vina instanței nu au fost admise, cu excepția ședinței de judecată din 15 septembrie 2017, care a fost contramandată pentru data de 24 octombrie 2017 în legătură cu aflarea judecătorului în concediu medical.

Instanța de apel a reținut că, analizând criteriile de determinare a termenului rezonabil, se distinge cert că în cauza dată, în care se pretinde încălcarea termenului rezonabil de examinare, comportamentul participanților constituie cel mai important moment în vederea justificării termenului de examinare a cauzei, din motiv că drept temeiuri de amânare a examinării dosarului civil au servit: solicitarea efectuării expertizei, cereri de reclamare a probelor, contestarea cu recurs a încheierii primei instanțe. Astfel, deși părțile beneficiază de anumite drepturi procedurale, totuși, acestea sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor.

Mai mult, instanța de apel a atestat că, potrivit motivelor invocate și poziției prezentate de reclamant, aceștia mai mult pretind nu încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, ci încălcările admise de instanțe la examinarea cauzei, încălcări care în opinia lor s-au soldat cu adoptarea unei soluții greșite de respingere a acțiunii lor și de admitere a acțiunii înaintate de partea oponentă. Însă, instanța nu poate admite o astfel de abordare și motivare a pretențiilor, deoarece nu este competentă să rejudece și să revizuiască o hotărâre judecătorească irevocabilă pronunțată în cadrul unui alt proces civil, obiectul actualului litigiu constituind în pretinsa nerespectare a termenului rezonabil de examinare a cauzei.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că este corectă soluția dată de instanța de fond, deoarece în cadrul procesului civil nu au fost admise încălcări de ordinul tergiversării examinării cauzei și amânărilor nejustificate, termenul de examinare a cauzei fiind unul rezonabil, iar, perioada îndelungată de soluționare a litigiului s-a datorat complexității cauzei, numărului participanților la proces și comportamentului acestora, demersurilor înaintate, cererilor de concretizare a pretențiilor și altor situații,

inclusiv de ordin tehnic (numirea și efectuarea expertizelor, redistribuirea cauzei, atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii a părților interesate ș.a.). Astfel, cauza civilă a fost examinată în termen rezonabil, deoarece durata îndelungată de examinare și de derulare a unei proceduri judiciare nu echivalează și nu constituie automat încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei.

La data de 25 octombrie 2021 Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului au fost reiterate circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar, recurenții au indicat că în prezent, cauza civilă se examinează în ordine de revizuire la Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 21 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție fiind admis recursul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin, cu casarea integrală a încheierii din 04 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea lor de revizuire, cauza fiind restituită spre rejudecare în ordine de revizuire la Curtea de Apel Chișinău.

Au menționat că vina pentru amânarea examinării cauzei o poartă exclusiv prima instanță, care a întreprins măsuri neefective, în special după schimbarea judecătorului, când a intervenit judecătorul A. Cucerescu, or, primul judecător I. Țurcanu a acționat cert spre aflarea adevărului. Administrarea probelor în prima instanță s-a efectuat cu întârzieri, deoarece partea pârâtă pe acțiunea reconvențională le tănuia, iar, autoritățile publice Primăria mun. Chișinău, Agenția Servicii Publice și notarii ca exponenți ai puterii de stat nu au fost sancționați procesual niciodată pentru refuzul de a prezenta în instanță probele necesare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 iunie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a lui Fediuc Valentin la data de 24 septembrie 2021 (f.d. 217).

Astfel, recursul, declarat la 25 octombrie 2021, este în termen.

La 17 noiembrie 2021, copia recursului a fost expediată în adresa Ministerului Justiției, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 227, 229), însă, intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv.

Referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Iacusevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Iacușevici Vladimir, Colomițev Serghei și Fediuc Valentin, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic